

УДК 378.1

Карікова Н.М., доцентка кафедри української філології та історії
навчально-наукового інституту міжнародних відносин
Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця,
м. Харків, Україна; кандидатка філологічних наук, доцентка
E-mail: nkarikova@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9085-125X>

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Анотація. Висвітлено поняття *інтернаціоналізація освіти*, зроблено спробу визначити основні напрямки інтернаціоналізації сучасної освіти в Україні, розглянуто головні аспекти, що їх слід враховувати задля покращення якості університетської освіти.

Ключеві слова: інтернаціоналізації освіти, сучасна освіта в Україні, якість університетської освіти.

Актуальність дослідження зумовлена тими суспільно-політичними подіями, які відбуваються в наш час на території України. Повномасштабна російсько-українська війна, розпочата 24 лютого 2022 року, а перед цим всесвітня пандемія коронавірусної хвороби 2019 р., через що освітні заклади були вимушені перейти на дистанційну форму навчання, призвели до поступової руйнації у сфері освіти та культури. Третій рік поспіль у нашій країні триває війна на виснаження. Систематичні відключення електропостачання, постійні сигнали тривоги під час загрози обстрілів, погіршення морального й ментального здоров'я українців, що негативно позначається на інтелектуальних (розумових) здібностях як здобувачів освіти, так і тих, хто надає освітні послуги, – все це неабияк вплинуло й продовжує впливати на якість освіти.

Мета – висвітлити поняття *інтернаціоналізація освіти* та визначити основні напрямки інтернаціоналізації сучасної освіти в Україні. Завдання – розглянути способи покращення якості університетської освіти з огляду на ті реалії, у яких ми, українці, перебуваємо сьогодні. У ході дослідження застосовано такі теоретичні методи, як аналіз і синтез, абстрагування і конкретизація, а також метод спостереження. Проблематику інтернаціоналізації вищої освіти висвітлено в наукових розвідках Нітенко О., Сбруєвої А., Красовської О., Анісімової О., Вербицької А. та ін.

Сучасне потрактування поняття *інтернаціоналізація освіти* є різнобічним. З одного боку, це «спрямованість на інтеграцію міжнародної складової у національні наукові

дослідження та освітні послуги, а з іншого – процес інтернаціоналізації, спрямований на експорт освітніх послуг та досягнень національної науки» [1, с. 728].

Під інтернаціоналізацією освіти розуміємо процес, у якому освітні інституції можуть інтегрувати міжнародний та міжкультурний виміри в сучасні освітні програми, дослідження та управління. Насамперед це участь закладів освіти в міжнародних програмах або/та спільних наукових проєктах, у рамках яких передбачено, як правило, обмін викладачами і студентами.

Інтернаціоналізація освіти в Україні передбачає поетапний процес інтеграції міжнародного виміру в освітню систему нашої країни, що охоплює як навчальні програми, так і інші важливі аспекти освітньої діяльності. Це виявляється в обміні знаннями, досвідом і методологіями між Україною та європейськими країнами. Метою такого обміну є покращення якості нашої освіти, сприяння культурному взаєморозумінню, а також підготовка студентів до життя й роботи в глобалізованому світі.

Серед основних напрямків інтернаціоналізації освіти в Україні виокремлюємо такі:

1) мобільність українських студентів і викладачів. Укладання двосторонніх угод про міжнародні програми обміну між провідними українськими вишами та університетами Західної Європи, Сполучених Штатів Америки та Великобританії дозволяє проводити обмін студентами та викладачами на постійній основі;

2) співпраця між навчальними закладами, яка полягає у створенні спільних програм навчання, участі в дослідницьких проєктах, отриманні подвійних дипломів;

3) інтернаціоналізація навчальних програм передбачає залучення міжнародного контексту в навчальні курси, наприклад, через вивчення глобальних проблем чи різних культур;

4) використання технологій для міжнародного навчання, що здійснюється через віртуальні обміни, онлайн-курси та/або програми дистанційної освіти з міжнародним контентом;

5) залучення іноземних студентів. Україна здатна створити безпечні умови для навчання студентів з інших країн у місцевих університетах.

Для забезпечення якості освіти доцільно проводити систематичні заходи, спрямовані на підвищення стандартів освіти та результатів навчання. Інтернаціоналізація може впливати на підвищення якості через доступ до нових знань, інновацій, різноманітних методів навчання та кращі дослідження.

Як зазначають сучасні науковці, забезпечення якості освіти є багатогранним процесом, який охоплює різноманітні підходи на рівні навчальних закладів, держави,

викладачів та студентів. Розглянемо основні аспекти, які можуть допомогти підвищити якість університетської освіти:

1. Системний підхід до освітньої політики, що передбачає розробку стандартів якості освіти. Мають бути сформульовані чіткі вимоги до навчальних програм, викладання та оцінювання. Важливо також інвестувати в освіту, щоб забезпечити фінансування для сучасного обладнання, підручників та програм підвищення кваліфікації викладачів. Не можна забувати і про систему нагляду й акредитації: на постійній основі мають здійснюватися перевірки освітніх установ на відповідність встановленим стандартам.

2. Професійний розвиток викладацького складу, який полягає в постійному навчанні викладачів сучасним методам викладання із залученням цифрових технологій у навчальний процес. Також викладачі мають бути забезпечені гідними умовами праці, соціальними гарантіями і стимулами.

3. Фокус на студентах. У процесі навчання слід враховувати потреби і здібності кожного здобувача освіти. Має бути запроваджено регулярне опитування студентів щодо якості викладання обов'язкових дисциплін та умов навчання. Також здобувачам освіти доцільно надати доступ до фахівців психологічної підтримки для вирішення проблем із мотивацією чи навчанням.

4. Сучасні технології. Маємо розширити використання платформ дистанційного навчання, що є особливо актуальним сьогодні. Окрім традиційного навчання, потрібно використовувати й інтерактивні засоби навчання (сучасні мультимедійні матеріали, інтерактивні дошки тощо). Усі здобувачі освіти повинні мати доступ до інформаційних ресурсів, як-от: електронні бібліотеки, онлайн-курси, відкриті лекції та ін.

5. Моніторинг та оцінка, що передбачає проведення аналізу досягнень студентів за допомогою тестів, заліків, іспитів і проєктних робіт. Необхідно також забезпечувати зворотний зв'язок від випускників вишу для вивчення того, як здобута освіта допомогла їм у професійній діяльності. Міжнародні порівняння – участь у таких програмах, як PISA – дають можливість оцінити якість освіти на світовому рівні.

6. Інтеграція суспільства. Для моніторингу освіти доречно залучати громадські організації. Також слід підтримувати партнерство з бізнесом для практичного навчання та стажування студентів.

На думку сучасних дослідників, інтернаціоналізація виступає рушієм якості, адже вона надає студентам та викладачам можливість розширити світогляд, покращити навички, отримати доступ до міжнародних ресурсів, новітніх технологій та методик викладання, а також сприяє конкуренції між університетами на світовій арені.

Таким чином, інтернаціоналізація стає важливим інструментом для покращення якості вищої освіти, оскільки відкриває нові можливості для міжнародної співпраці, адаптації до глобальних стандартів та розвитку освітніх інновацій. Практичне значення дослідження полягає, на нашу думку, у комплексному застосуванні виокремлених способів покращення університетської освіти в сучасній Україні.

Література:

1. Лунгу В.І., Асмолова А.О., Пасечник А.М., Шихненко К.І., Денисенко А.О. Інтернаціоналізація вищої освіти: міжнародні вектори стратегії розвитку університету. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 7(25). С. 720-728.